

Οδηγίες και μέτρα για την επανέναρξη λειτουργίας των σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και ΣΜΕΑΕ ΠΕ και ΔΕ

Οι οδηγίες αυτές απευθύνονται στις Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης όλης της χώρας, καθώς και στους Δ/ντές/ντριες σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και ΣΜΕΑΕ ΔΕ.

Τα σχολεία υιοθετώντας κανόνες υγιεινής σε συνεργασία με τις αρχές δημόσιας υγείας μπορούν να λειτουργήσουν με ασφάλεια με κύριο στόχο την ένταξη του μαθητή στη μαθησιακή διαδικασία και την προστασία ευάλωτων μαθητών και προσωπικού. Στα σχολεία δραστηριοποιούνται μαθητές, προσωπικό και επισκέπτες από όλη την κοινότητα. Όλοι αυτοί οι άνθρωποι έχουν στενή επαφή στο σχολείο και συχνά μοιράζονται χώρους και εξοπλισμό.

Η μετάδοση του ιού από άτομο σε άτομο γίνεται κυρίως μέσω αναπνευστικών σταγονιδίων, που παράγονται όταν ένα μολυσμένο άτομο βήχει, φταρνίζεται ή μιλάει. Πρόσφατες μελέτες δείχνουν ότι τα άτομα που έχουν μολυνθεί αλλά δεν έχουν συμπτώματα πιθανότατα συντελούν στην εξάπλωση του COVID-19. Οι πληροφορίες σχετικά με τον COVID-19 στα παιδιά είναι περιορισμένες, με τα διαθέσιμα δεδομένα να καταδεικνύουν ότι τα παιδιά με επιβεβαιωμένο COVID-19 εμφανίζουν γενικά ήπια συμπτώματα. Ο ρόλος των παιδιών στη μετάδοση της νόσου στον γενικό πληθυσμό είναι ακόμη υπό διερεύνηση.

Ωστόσο, ένα μικρό ποσοστό παιδιών έχει αναφερθεί να εμφανίζει σοβαρή νόσο. Οι ηλικιωμένοι και οι ενήλικες που έχουν σοβαρές υποκείμενες ιατρικές παθήσεις διατρέχουν τον υψηλότερο κίνδυνο για σοβαρή νόσηση από COVID-19. Παρά τον χαμηλότερο κίνδυνο σοβαρής νόσου στα περισσότερα παιδιά, τα παιδιά με συμπτώματα συμβατά με COVID-19 πρέπει να αποφεύγουν την επαφή με άλλα άτομα που ενδέχεται να διατρέχουν υψηλό κίνδυνο σοβαρής νόσησης, μια πρακτική που αφορά και τους υπόλοιπους αναπνευστικούς ιούς, όπως η γρίπη.

Τμήμα Μικροβιακής Αντοχής και Λοιμώξεων που Συνδέονται με Φροντίδα Υγείας

Εθνικός

Οργανισμός

Δημόσιας

Υγείας

Αναγκαία μέτρα για τον περιορισμό της διασποράς του COVID 19 στο σχολικό περιβάλλον

Τα σχολεία θα πρέπει να είναι προετοιμασμένα για εμφάνιση κρουσμάτων COVID-19 στις μονάδες τους, ανεξάρτητα από το επίπεδο μετάδοσης της νόσου στην κοινότητα.

1. Βασικά μέτρα που πρέπει να εφαρμοστούν πριν την έναρξη της λειτουργίας των σχολείων

1.1. Η συνεργασία των σχολικών μονάδων με τις αντίστοιχες **Διευθύνσεις Εκπαίδευσης, τις Περιφερειακές Δ/νσεις Εκπαίδευσης** καθώς και με τις **αρχές δημόσιας υγείας** είναι καθοριστικής σημασίας για την ομαλή λειτουργία των σχολείων.

1.2. Σε κάθε σχολείο ο Δ/ντής σε συνεργασία με τον Σύλλογο Διδασκόντων θα ασχολείται συστηματικά με τη διαχείριση της συγκεκριμένης κατάστασης, η οποία περιλαμβάνει:

- την καθημερινή εποπτεία της κατάστασης υγείας μαθητών και εκπαιδευτικών για την έγκαιρη αναγνώριση παιδιών με συμπτώματα συμβατά με τη νέα νόσο.
- την καθημερινή επιτήρηση της εφαρμογής των μέτρων υγιεινής.

Σε περίπτωση που παρατηρηθούν στη σχολική μονάδα αποκλίσεις από τα μέτρα υγιεινής που προτείνονται από τον ΕΟΔΥ, ο Δ/ντής της σχολικής μονάδας ενημερώνει με κάθε πρόσφορο τρόπο την αρμόδια Δ/νση Π.Ε. Η Διεύθυνση Π.Ε. ενημερώνει ακολούθως τις σχετικές αρχές δημόσιας υγείας προκειμένου να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα

- την αντιμετώπιση οξέων συμβάντων, όπως την ανίχνευση θετικού περιστατικού για τον νέο ιό και την επικοινωνία με τους αρμόδιους φορείς.
- την ψυχολογική ενίσχυση των μαθητών και εκπαιδευτικών με τη συμβολή ειδικών επαγγελματιών όπου κριθεί απαραίτητο.

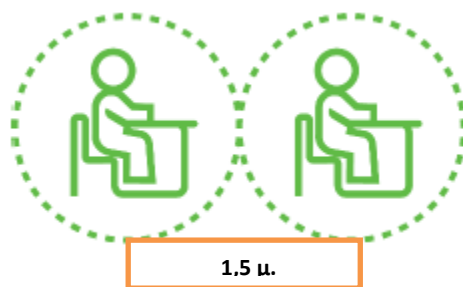
Το σχετικό ενημερωτικό υλικό θα αποσταλεί στα σχολεία πριν την επανέναρξη των μαθημάτων, προκειμένου να ενημερωθεί εγκαίρως η εκπαιδευτική κοινότητα.

- 1.3.** Σε κάθε σχολική μονάδα καθορίζεται ένας χώρος αποκλειστικής χρήσης στον οποίο, σε περίπτωση ανάγκης, θα πρέπει να οδηγηθεί και να παραμείνει εκεί μέχρι τη μεταφορά του σε σχετικό χώρο παροχής υγείας, οποιοδήποτε άτομο εμφανίσει συμπτώματα συμβατά με COVID-19 μέσα στο σχολικό κτίριο. Στον συγκεκριμένο χώρο θα πρέπει να υπάρχουν χειρουργικές μάσκες, γάντια και αλκοολούχο αντισηπτικό.
- 1.4.** Πριν την έναρξη της λειτουργίας της σχολικής μονάδας θα πρέπει να καταγραφούν τα άτομα (προσωπικό και μαθητές) που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες και χρήζουν ειδικής αντιμετώπισης. Η καταγραφή των ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες πραγματοποιείται βάσει των σχετικών οδηγιών.
- 1.5.** Λόγω της ιδιαίτερης σημασίας που θα πρέπει να δοθεί στην καθαριότητα του σχολικού περιβάλλοντος είναι σημαντικό το προσωπικό καθαριότητας των σχολείων πριν την έναρξη των μαθημάτων να λάβει τις σχετικές οδηγίες και να έχει στη διάθεσή του τα απαραίτητα μέσα που θα χρειαστεί (βλέπε οδηγίες για τη σχολαστική καθαριότητα του σχολικού περιβάλλοντος).
- 1.6.** Κάθε σχολική μονάδα για την προστασία μαθητών και εκπαιδευτικών είναι απαραίτητο να εφοδιαστεί κατά προτεραιότητα με τα παρακάτω:
  - Αντισηπτικά αλκοολούχα διαλύματα για κάθε τάξη
  - Υγρά κρεμοσάπωνα για τις τουαλέτες
  - Χειροπετσέτες για τις τουαλέτες όπου αυτό είναι εφικτό

- Κοινά καθαριστικά και απολυμαντικά κατάλληλα για την απολύμανση επιφανειών με δράση κατά του ιού (οικιακή χλωρίνη και αλκοολούχα διαλύματα με τουλάχιστον 70% αλκοόλη).
- Χειρουργικές και μη ιατρικές μάσκες (για επείγουσες καταστάσεις)
- Γάντια, κυρίως για το προσωπικό καθαριότητας, καθώς και για άλλες επείγουσες καταστάσεις.

1.7. Η διαρρύθμιση των σχολικών τάξεων θα πρέπει να διαμορφωθεί έτσι ώστε να μεγιστοποιείται η απόσταση μεταξύ των παιδιών στο πλαίσιο του εφικτού, δηλαδή ένας μαθητής ανά θρανίο, κατανέμοντας τους μαθητές σε δύο αίθουσες ή υιοθετώντας την εκ περιτροπής παρουσία στο σχολείο, όπως -για παράδειγμα- μέρος των μαθητών (των μισών μαθητών) κάθε ημέρα. Η ενδεικνυόμενη απόσταση μεταξύ των μαθητών συνολικά από το θρανίο πρέπει να είναι τουλάχιστον ίση με 1,5 μ. μήκος. Προτείνεται τα θρανία να έχουν κοινό προσανατολισμό ώστε να μειώνεται κατά το μέγιστο δυνατό η έκθεση των μαθητών σε σταγονίδια από βήχα ή φτάρνισμα, ιδιαίτερα σε τάξεις με περιορισμένο χώρο.

Σχήμα 1. Ενδεικνυόμενη απόσταση και προσανατολισμός θρανίων

1.8. Εκτός από τη διαρρύθμιση των σχολικών αιθουσών σημαντική είναι η αποσυμφόρηση και του γραφείου των εκπαιδευτικών (1.5 μ. μεταξύ των γραφείων).

1.9. Η φυσική άσκηση είναι πολύ σημαντική για τους μαθητές όλων των βαθμίδων και ειδικά την περίοδο αυτή. Παρόλα αυτά πρέπει να αποφευχθούν τα ομαδικά παιχνίδια με χρήση αντικειμένων ή εξοπλισμού

που χρησιμοποιείται από όλα τα παιδιά ταυτόχρονα (μπάλα ή εξοπλισμός γυμναστηρίου). Συνιστάται η χρήση εξοπλισμού ατομικού για κάθε παιδί ο οποίος θα πρέπει να καθαρίζεται μετά από κάθε χρήση.

1.10. Πριν την έναρξη των μαθημάτων όλοι οι εμπλεκόμενοι, δηλαδή εκπαιδευτικοί, μαθητές, γονείς και λοιπό προσωπικό πρέπει να ενημερωθούν για τα μέτρα που θα εφαρμοστούν καθώς και για το πώς θα πρέπει όλοι να συνεργαστούν και να συμβάλλουν στην ομαλή λειτουργία των σχολείων και στην επανένταξη των μαθητών στην κανονικότητα. Γι' αυτόν τον λόγο πρέπει οι διευθύνσεις των σχολείων να εξασφαλίσουν ότι:

- Το ενημερωτικό υλικό του ΕΟΔΥ και του Υπουργείου Παιδείας θα έχει διανεμηθεί έγκαιρα και, οπωσδήποτε, πριν την έναρξη των μαθημάτων, με κάθε πρόσφορο τρόπο σε όλους τους σχετικούς αποδέκτες, δηλαδή στο προσωπικό και σε κάθε γονέα ή κηδεμόνα.
- Οι διαδικασίες που θα ακολουθηθούν έχουν γίνει κατανοητές από όλους τους εμπλεκόμενους. Γι' αυτόν τον λόγο συνιστάται να προηγηθεί μία ενημερωτική συνάντηση με τον Σύλλογο Διδασκόντων του σχολείου και μία συνάντηση με τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων. Ερωτήματα και απορίες που θα προκύψουν κατόπιν των συναντήσεων αυτών μπορούν να τεθούν στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΕΟΔΥ .
- Οι δύο πρώτες ώρες κατά την πρώτη και δεύτερη ημέρα λειτουργίας των σχολικών μονάδων θα επικεντρωθούν στην ενημέρωση των μαθητών για κανόνες υγιεινής και την προαιρετική χρήση μάσκας δίνοντας έμφαση στην απόσταση και την υγιεινή των χεριών και στη χρήση της μάσκας ως προαιρετικού, συμπληρωματικού μέτρου. Οι εκπαιδευτικοί που θα παρουσιάσουν το ενημερωτικό υλικό του ΕΟΔΥ και του Υπουργείου Παιδείας θα πρέπει να έχουν μελετήσει το σχετικό υλικό και να έχουν επιλύσει τις απορίες τους, ώστε να είναι σε θέση να βοηθήσουν τους μαθητές να ακολουθήσουν και να εφαρμόσουν υπεύθυνα τα μέτρα.

2. Στρατηγικές που συνιστάται να εφαρμόζονται κατά τη λειτουργία των σχολείων

Στρατηγικές εφαρμογής της κοινωνικής απόστασης στο σχολικό περιβάλλον

Η επιλογή της κατάλληλης εφικτής στρατηγικής θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τους διαθέσιμους χώρους, τις υποδομές, τις δραστηριότητες που υλοποιούνται σε κάθε σχολείο αλλά κυρίως τον πληθυσμό των μαθητών που φοιτούν σε αυτό. Οι Διευθύνσεις των σχολείων ανάλογα με το μέγεθος της αίθουσας και τον αριθμό των μαθητών θα πρέπει να διαμορφώσουν τις αίθουσες με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται η μέγιστη δυνατή απόσταση μεταξύ των μαθητών. Επίσης, πολύ σημαντική στρατηγική είναι ο περιορισμός της αλληλεπίδρασης μεταξύ των τάξεων. Τα σχολεία μπορούν να εφαρμόσουν στρατηγικές όπως:

2.1 Τροποποίηση μαθημάτων κατά τα οποία οι μαθητές είναι πιθανό να βρίσκονται σε πολύ στενή επαφή μεταξύ τους. Για παράδειγμα, στα μαθήματα φυσικής αγωγής ή μουσικής, αποτρέψτε την ανάμιξη των μαθητών σε περιορισμένο χώρο όπως τα κλειστά γυμναστήρια ή αμφιθέατρα.

2.2 Αύξηση του διαστήματος μεταξύ των μαθητικών θρανίων. Πραγματοποιήστε αναδιάταξη θρανίων για μεγιστοποίηση του χώρου μεταξύ των μαθητών. Γυρίστε τα θρανία προς την ίδια κατεύθυνση για να μειώσετε τη μετάδοση που προκαλείται από σταγονίδια που περιέχουν ιούς (π.χ. από ομιλία, βήχα, φτάρνισμα).

2.3. Βασική στρατηγική είναι ο **περιορισμός της αλληλεπίδρασης μεταξύ διαφορετικών τάξεων**. Θα πρέπει να επιδιώκεται η σταθερή συνύπαρξη των ίδιων ατόμων στον ίδιο χώρο. Είναι σημαντικό να αποφεύγουμε δραστηριότητες που φέρνουν σε επαφή μαθητές από διαφορετικά τμήματα. Μπορούν να υιοθετηθούν πρακτικές όπως ο συστηματικός διαχωρισμός των τάξεων κατά την είσοδο-έξοδο από το σχολείο, η σταθερή χρήση αιθουσών από τους μαθητές με μετακίνηση εκπαιδευτικών εφόσον απαιτείται, σταθερή πραγματοποίηση διαλείμματος σε άλλο

χρόνο, σταθερή συνύπαρξη των ίδιων μαθητών στο σχολείο κατά την εκ περιτροπής λειτουργία του, αποφυγή μετακίνησης μαθητών σε άλλη αίθουσα για την υλοποίηση ειδικών μαθημάτων κ.ά.

2.4 Αποφύγετε τη συγκέντρωση μαθητών σε κοινόχρηστους χώρους. Θα πρέπει να αποφεύγεται η συγκέντρωση σε κλειστούς χώρους όπως τραπεζαρίες ή βιβλιοθήκες. Εάν δεν είναι δυνατόν να ανασταλεί η χρήση κοινόχρηστων χώρων, προσπαθήστε να περιορίσετε τον βαθμό στον οποίο οι μαθητές αναμιγνύονται μεταξύ τους, και ιδιαίτερα μαθητές από διαφορετικές τάξεις. Περιορίστε τη χρήση χώρων αναμονής και εφαρμόστε διαδικασία με την οποία θα ελέγχεται η είσοδος στις τουαλέτες με υπεύθυνο χώρου.

2.5 Περιορίστε τη στενή επαφή μεταξύ μαθητών κατά την είσοδο και έξοδό τους από το σχολικό κτίριο, φροντίζοντας να τηρούνται αποστάσεις μεταξύ μαθητών τόσο κατά την προσέλευση, όσο και κατά την αποχώρησή τους.

2.6 Δεν επιτρέπονται επισκέπτες στον χώρο της τάξης ή του σχολείου.

2.7 Περιορίστε τη μεταφορά από το σχολείο για ειδικά προγράμματα. Για παράδειγμα, εάν οι μαθητές μεταφέρονται από άλλα σχολεία για ειδικά προγράμματα (π.χ. μουσική, ρομποτική, ακαδημαϊκές δραστηριότητες), εξετάστε το ενδεχόμενο να χρησιμοποιήσετε την εξ αποστάσεως εκπαίδευση ή να υλοποιηθούν προσωρινά διπλά προγράμματα στα συμμετέχοντα σχολεία.

2.8 Ενημερώστε και εκπαιδέψτε το προσωπικό, τους μαθητές και τις οικογένειές τους να διατηρούν την απόσταση μεταξύ τους στο σχολείο. Εκπαιδέψτε τους και, ταυτόχρονα, εξηγήστε τους γιατί αυτό είναι τόσο σημαντικό.

2.9 Εξετάστε τρόπους αντιμετώπισης των αναγκών των μαθητών και των οικογενειών, καθώς και των εκπαιδευτικών που ανήκουν σε ομάδα αυξημένου κινδύνου και που διατρέχουν κίνδυνο σοβαρής νόσησης από COVID-19. Τα αιτήματα των γονέων που μπορεί να εκφράζουν απορίες και προβληματισμούς

σχετικά με υποκείμενες ιατρικές καταστάσεις των παιδιών τους ή άλλων μελών της οικογένειας θα πρέπει να συνεξετάζονται με ειδικό και να αντιμετωπίζονται κατά περίπτωση.

2.10 Καθημερινά, εκτός από την τήρηση των ενδεικνυόμενων αποστάσεων από εκπαιδευτικούς και μαθητές, θα πρέπει να επιτηρείται η εφαρμογή των βασικών κανόνων υγιεινής. Βασικό μέτρο πρόληψης της διασποράς του COVID 19 είναι η συχνή εφαρμογή της υγιεινής των χεριών με πλύσιμο είτε χρησιμοποιώντας νερό και σαπούνι είτε χρησιμοποιώντας αντισηπτικό διάλυμα. Ειδικά κατά την είσοδο μαθητών και εκπαιδευτικών στις τάξεις θα πρέπει η αντισηψία των χεριών να υλοποιείται με τη χρήση αλκοολούχου αντισηπτικού διαλύματος. Επίσης, είναι πολύ σημαντική η εκπαίδευση των μαθητών στη διαχείριση του βήχα ή φταρνίσματός τους ειδικά μέσα στον κλειστό χώρο της τάξης, η οποία θα πρέπει να επιδιώκεται να αερίζεται πολύ καλά, καθ' όλη τη διάρκεια του μαθήματος. Επιτρέπεται η προαιρετική χρήση μη-ιατρικής προστατευτικής μάσκας από εκπαιδευτικούς και μαθητές τηρώντας τους όρους σωστής χρήσης της (βλ. σχετικές οδηγίες). Η χρήση της μάσκας αποτελεί συμπληρωματικό μέτρο και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί χωρίς απαραίτητους κανόνες υγιεινής. Χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή να μην καλλιεργηθεί το αίσθημα ψευδούς ασφάλειας από τη χρήση της μάσκας και να αποφευχθούν ανάρμοστες συμπεριφορές διάκρισης και στιγματισμού μαθητών που προαιρετικά χρησιμοποιούν ή όχι τη μάσκα. Η χρήση μη-ιατρικής μάσκας είναι υποχρεωτική **μόνο** για εκπαιδευτικούς παράλληλης στήριξης, καθώς, στην περίπτωσή τους, δεν μπορούν να τηρηθούν τα κατάλληλα μέτρα πρόληψης (1,5 μ. απόσταση). Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην κατανόηση από μέρους των μαθητών της αποφυγής ανταλλαγής αντικειμένων μεταξύ τους και της χρήσης κοινού εξοπλισμού. Όλα τα άτομα μέσα σε μία τάξη θα πρέπει να συμβάλλουν στη διατήρηση της καθαριότητας του περιβάλλοντος χώρου και στη συνεχή υπενθύμιση των βασικών αρχών υγιεινής.

2.11. Επιπρόσθετα μέτρα που θα χρειαστεί πιθανώς να εφαρμοστούν προκύπτουν από τα επιδημιολογικά δεδομένα σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Γι' αυτόν τον λόγο οι Διευθύνσεις των σχολείων θα πρέπει να είναι σε εγρήγορση και σε συνεχή επικοινωνία με τον ΕΟΔΥ.

3. Αντιμετώπιση Οξέων Καταστάσεων που απαιτούν άμεση παρέμβαση

3.1 Άτομο με συμπτώματα συμβατά με COVID-19

Όταν κατά τη διάρκεια της σχολικής ημέρας κάποιος μαθητής ή εκπαιδευτικός εμφανίσει συμπτώματα συμβατά με COVID-19 οι ενέργειες που θα πρέπει να ακολουθούνται αμέσως είναι:

- Οδηγούμε το άτομο στον προκαθορισμένο χώρο αποκλειστικής χρήσης και παραμένει κάποιος μαζί του με χρήση μέτρων προστασίας (μάσκα). Όταν πρόκειται για μαθητή παραμένει μαζί του ένας εκπαιδευτικός ή ο Διευθυντής του σχολείου.
- Ο ασθενής φοράει προστατευτική μάσκα (χειρουργική ή μη ιατρική μάσκα) και εφαρμόζει στα χέρια του αλκοολούχο αντισηπτικό διάλυμα. Τα ίδια ακριβώς μέτρα εφαρμόζει και όποιος θα μείνει μαζί του στον ίδιο χώρο.
- Το σχολείο οφείλει να ενημερώσει αμέσως τους γονείς/κηδεμόνες του μαθητή, οι οποίοι θα πρέπει να παραλάβουν το παιδί τους και να επικοινωνήσουν με τον οικογενειακό τους γιατρό.
- Στην περίπτωση που η κατάσταση του μαθητή κριθεί κρίσιμη και επείγουσα θα πρέπει να μεταφερθεί από τους γονείς/κηδεμόνες σε εφημερεύον νοσοκομείο για άμεση αντιμετώπιση.
- Μετά την απομάκρυνση του ασθενούς από τον σχολικό χώρο, καθαρίζονται οι χώροι στους οποίους δραστηριοποιήθηκε.
- Ο Διευθυντής οφείλει να ενημερώνεται για την υγεία εκπαιδευτικών και μαθητών και ιδιαίτερα όταν αυτοί νοσηλεύονται. Στην περίπτωση που

λαμβάνεται δείγμα για έλεγχο για COVID-19, το σχολείο θα πρέπει να ενημερωθεί το συντομότερο και να διαχειριστεί με απόλυτη διακριτικότητα την κατάσταση, σε συνεννόηση με τον ΕΟΔΥ και τον γιατρό του παιδιού, προφυλάσσοντας τα προσωπικά δεδομένα μαθητών και εκπαιδευτικών.

- Στην περίπτωση που το άτομο διαγνωστεί τελικά ως επιβεβαιωμένο κρούσμα το σχολείο ενημερώνει τον ΕΟΔΥ και την αρμόδια Δ/νση Π.Ε. και Δ.Ε. και λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα.

3.2 Συρροή ατόμων με πιθανή λοίμωξη από τον νέο κορονοϊό

- Στην περίπτωση που εντοπίζεται σε μία τάξη ή γενικότερα στο σχολείο αυξημένος αριθμός μαθητών που απουσιάζει εξετάζεται ο λόγος της απουσίας τους.
- Εάν η απουσία των μαθητών οφείλεται σε πυρετό ή σε συμπτώματα συμβατά με COVID-19, τότε ενημερώνεται αμέσως ο ΕΟΔΥ για να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα και να ενημερωθεί η αντίστοιχη Διεύθυνση Εκπαίδευσης.